

**LIETUVOS ŽEMĖS ŪKIO UNIVERSITETO
VANDENS ŪKIO INSTITUTO**

**2007 – 2009 METŲ
STRATEGINĖS VEIKLOS
PLANAS**

**VILAINIAI
2007**

Lietuvos žemės ūkio universiteto
Vandens ūkio instituto

2007 – 2009 metų
strateginį planą rengė:

direktoriaus pavaduotojas mokslui
Vytautas Morkūnas

Tel. 8 347 68101

El. paštas v.morkunas@water.omnitel.net

direktoriaus pavaduotojas ūkinei ir finansinei veiklai
Alfonsas Jasiukaitis

Tel. 8 347 68255

El. paštas a.jasiukaitis@water.omnitel.net

TURINYS

1. 2007 – 2009 m. strateginis veiklos planas (1a forma).....	4
2. Žemės ūkio sektoriaus vandentvarka (1b forma).....	7
3. Specialioji mokslo plėtojimo programa.....	9
4. 1 lentelė.....	11
5. 2 lentelė.....	13
6. 3 lentelė.....	15
7. 4 lentelė.....	16
8. Sąmatos paaiškinamasis raštas.....	19
9. Programos “Žemės ūkio vandentvarka” sąmata (forma BF-1).....	20
10. Forma BF-4.....	25
11. Forma BF-12.....	26
12. Forma BF-14.....	27
13. Forma BF-2.....	31
14. Specialiosios mokslo programos sąmata (Forma BF-1).....	34
15. Forma BF-4.....	39
16. Forma BF-14.....	40
17. Forma BF-13.....	44
18. Forma BF-2.....	45

**LIETUVOS ŽEMĖS ŪKIO UNIVERSITETO
VANDENS ŪKIO INSTITUTO**

2007 – 2009 METŲ STRATEGINIS VEIKLOS PLANAS

1a forma

Asignavimų valdytojo kodas.

90 900 1616

Aplinkos ir išteklių analizė

Pastaruoju laikotarpiu didelis dėmesys yra skiriamas aplinkosaugai. Esančios problemos realumą liudija prioriteto jai spręsti visuose lygiuose suteikimas, - pradant ES institucijomis, šalių vyriausybių programomis ir t.t.

Viena iš daugelio šios srities problemų yra paviršinių bei požeminių vandens telkinių apsauga nuo teršimo. Kad Lietuvoje situacija yra keistina į gerą pusę liudija ES institucijų kontrolė apie pasiektus rezultatus ir vykdomus šioje srityje darbus.

Žemės ūkio sektorius šią problemą aštrina neigiamai įtakodamas atvirų vandens telkinių kokybę išsklaidytą (biogeninės medžiagos iš nusausintų žemdirbystės laukų) ir koncentruotą (nuotekos iš kaimo gyvenviečių, sodybų, gyvulininkystės objektų, žemės ūkio produkcijos perdirbimo įmonių) tarša. Išėjimas – sausinimo sistemų modernizavimas ir žemės naudojimo technologijų tobulinimas išsklaidytos taršos ir naujų nuotekų valymo technologijų ir metodų kūrimas koncentruotos taršos atvejais.

Aplinka šios problemos sprendimui yra palanki, nes tiek Lisabonos strategijoje, tiek visoje eilėje ES dokumentų aplinkos apsaugos klausimai yra priskirti prie prioritetinių, kuriuos reikia spręsti ir Lietuvoje. LŽŪU Vandens ūkio institutas yra vienintelė mokslo institucija šalyje kryptingai atliekanti mokslo tiriamuosius darbus vandenių apsaugos srityje.

Išoriniai veiksniai.

Ekonominiai. Kadangi aplinkos apsauga yra prioritetinė valstybinė problema, - pagrindinis lėšų šaltinis yra valstybės biudžetas. Problemą spręsti dalinai padeda tarptautinių projektų lėšos. Sutartys su ūkio subjektais yra tam tikra parama vykdyti darbus.

Pastaraisiais metais institutas gavo lėšų lauko tyrimams reikalingos įrangos, laboratorinių prietaisų bei kompiuterinės technikos įsigijimui. Tai svarbi parama atnaujinant turėtas senas tyrimams reikalingas atlikti priemones.

Politiniai. Lietuvai įstojus į Europos Sąjungą privalu paklusti jos reikalavimams ir vadovautis jos direktyviniais bei normatyviniais dokumentais: Lisabonos strategija, Nitrato direktyva, Vandens kodeksas, Lietuvos sutartis su Helsinkio Komisija. Be minėtų, institutas privalo vykdyti ir Respublikos Vyriausybės bei atitinkamų valstybinių institucijų teisinių aktų bei normatyvinių dokumentų reikalavimus, susijusius su aplinkos apsaugos problemų sprendimu.

Vidiniai veiksniai.

LŽŪU Vandens ūkio institute yra sukurta patenkinama bazė moksliniams tyrimams vykdyti. Jo pagrindinės veiklos kryptys yra orientuotos aplinkos apsaugos problemoms spręsti. 5 instituto moksliniuose padaliniuose vykdomų darbų tematika šiais klausimais yra vyraujanti.

Opiusia vidinė problema yra žmogiškieji išteklių. Iš 30 mokslo darbuotojų 1/3 yra pensinio amžiaus. Mokslo darbuotojų atjauninimas vyksta gana sunkiai, - institute šiuo metu yra tik 3 doktorantai.

Institucijos misija.

Žemės ūkio sektoriaus vandentvarkos tobulinimas aplinkos apsaugos kontekste.

Institucijos strateginiai tikslai.	
Kodas	Institucijos strateginio tikslo pavadinimas
01	Mokslų ir technologijų plėtra vandentvarkos problemoms žemės ūkio sektoriuje spręsti.
<p>Tikslo aprašymas</p> <p>Tikslą nusako instituto svarbiausios mokslinės veiklos kryptys: 1) melioracinių sistemų funkcionalumo tyrimai, jų modernizavimo bei valdymo strategijos pagrindų kūrimas ir 2) žemės ūkio poveikio aplinkai dėsningumų ir vandens apsaugos būdų tyrimai.</p> <p>Sprendžiant vandentvarkos žemės ūkio sektoriuje problemas mokslų tiriamuosius darbus būtina vykdyti sausinamuose plotuose, kai sprendžiami klausimai, susiję su išsklaidytos taršos prevencija, ir konkrečiuose objektuose, kai jie yra susiję su koncentruota (taškine) tarša.</p> <p>Pirmu atveju tyrimai turi būti atliekami žemės ūkio kultūrų drenuotuose sėjomainų laukuose. Čia reikalinga užtikrinti optimalų dirvožemio drėgmės režimą sausinimo priemonėmis, o taikoma agrotechnika turi minimizuoti maisto medžiagų išplovimą iš dirvožemio. Gamtosauginiu požiūriu melioracinės sistemos turi būti modernizuotos, o lauko kultūrų trešimas – subalansuotas.</p> <p>Antruoju atveju, kiekvienam koncentruotos taršos židiniui (gyvenvietei, sodybai, žaliavos perdirbimo įmonei, gamybinei teritorijai) būtina parengti technologinius sprendimus bei priemones, užtikrinančias nuotekų apvalymą ir minimalų poveikį vandenų taršai. Būtinai darbai, susiję su gyvulininkystės fermose susidarančių sрутų tvarkymo ir jų panaudojimo technologijų sukūrimu.</p> <p>Siekiant užsibrėžtų tikslų bandymai bei tyrimai atliekami instituto lauko bandymų skyriuje, privačiose ūkininkų žemėse respublikos teritorijoje.</p> <p>Ekonominis tikslas, - atliktų tyrimų pagrindu sudaryti sutartis ir vykdyti darbus iš ūkio subjektų ir tarptautinių projektų lėšų.</p>	
88	Papildomos pajamos pagrindinei instituto veiklai
<p>Tikslo aprašymas</p> <p>Tikslas susiškaukia su instituto misija. Jis privalo ne tik vykdyti mokslinius tyrimus, bet ir jų gautus teigiamus rezultatus įgyvendinti praktikoje. Šis instituto veiklos baras tarnauja MTP ir papildomoms pajamoms gauti.</p> <p>Vykdam tyrimus instituto lauko bandymų skyriuje neapsiribojama vien tik perspektyvių vandentvarkos priemonių stebėjimais, bet vykdoma ir žemės ūkio gamyba, kurios rezultatai užtikrina pajamas institutui. Kitas pajamų šaltinis yra sutartys su ūkio subjektais, kurie suinteresuoti mokslų rezultatų pritaikymu savo poreikiams, o institutas - gautų pasiekimų patikrinimu praktikoje ir papildomomis pajamomis.</p> <p>Dar vienas veiklos baras būtų dalyvavimas tarptautinių projektų vykdydyme, kuris užtikrina ne tik papildomas lėšas, bet duota naudos susipažįstant su naujausiomis mokslinių tyrimų technologijomis, padeda įsijungti į tarptautinį bendradarbiavimą, o savo darbų rezultatus pagarsinti tarptautiniu mastu.</p>	

SSGG

Stiprybės. Dirbami Lietuvai, o ir Baltijos regionui, aktualūs mokslų darbai. Darbai yra prioritetingi ES mastu. Užsienio šalių mokslų ir mokymo institucijos institutą pripažįsta lygiaverčiu partneriu ir eilę metų vykdo bendrus projektus.

Silpnybės. Nepakankamas apsirūpinimas modernia lauko ir laboratoriniams tyrimams reikalinga įranga. Padėtis pagerėja, nes yra gauta lėšų lauko bei laboratoriniai įrangai įsigyti, su užsienio šalių pagalba pastatytas modernus hidrologinis postas paviršinių vandenų kokybei stebėti. Prie silpnųjų priskirtinas ir nepakankamas mokslų darbuotojų užsienio kalbų žinojimas, ribojantis tarptautinį bendradarbiavimą ir informatyvumą.

Galimybės. Aplinkosaugos priemonių taikymas žemės ūkio sektoriuje yra tik pradinėje stadijoje, – jų tyrimas, tobulinimas ir praktinis pritaikymas yra ir bus ilgalaikis mokslinių tyrimų objektas.

Grėsmės. Darbų tematika gali susiaurėti, jeigu artimiausiu metu nebus teigiamų pokyčių dėl žmogiškųjų išteklių. Tai yra didelė grėsmė, nes dėl amžiaus senieji mokslų darbuotojai palieka institutą, o jauni specialistai prie dabartinių ekonominių sąlygų nesuviliojami dirbti jame.

Asignavimai ir numatomi finansavimo šaltiniai

(tūkst. litų)

Ekonominės klasifikacijos grupės	Asignavimai i 2006 metams	Asignavimai biudžetiniams 2007 metams			Projektas 2008 metams	Projektas 2009 metams
		bazinis biudžeta s	pakeitima i /naujas	iš viso		
1. Iš viso asignavimų	2401	2515		2515	2515	2515
išlaidoms	2309	2423		2423	2423	2423
iš jų: darbo užmokesčiui						
turtui įsigyti	92	92		92	92	92
2. Finansavimo šaltiniai						
2.1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas	1545	1659		1659	1659	1569
iš jo: bendrojo finansavimo lėšos						
ES lėšos						
kitos specialiųjų programų lėšos	856	856		856	856	856
2.2. Kiti šaltiniai						
3. Kita svarbi informacija						

Pagrindiniai rodikliai

Įstaigos	Teikiama programų	Etatai (skaičius vienetais)
	2	78

Strateginio veiklos plano priedai

1 lentelė. 2007-2009 metų asignavimų valdytojų tikslų, programų, programų tikslų, uždavinių ir priemonių klasifikatorius.

2 lentelė. 2007-2009 metų programų, programų tikslų, uždavinių ir priemonių išlaidų suvestinė.

3 lentelė. 2007-2009 metų programų išlaidų suvestinė.

4 lentelė. Programų uždavinių įgyvendinimo vertinimo kriterijų suvestinė.

LŽŪU Vandens ūkio instituto direktorius

Antanas Sigitas Šileika

Užpildė: direktoriaus pavaduotojas mokslui
direktoriaus pavaduotojas ūkinei ir
finansinei veiklai

Vytautas Morkūnas

Alfonas Jasiukaitis

Data	2007-02-14
-------------	------------

ŽEMĖS ŪKIO SEKTORIAUS VANDENTVARKA

PROGRAMOS APRAŠYMAS

Biudžetiniai metai	2007		
Asignavimų valdytojas	Lietuvos žemės ūkio universiteto Vandens ūkio institutas	Kodas	909001616
Programos kodas	01		
Programos parengimo argumentai:			
<p>Šalies žemės ūkio sektorius su visa savo infrastruktūra yra vienas iš pagrindinių objektų, įtakuojančių gamtinę aplinkos kokybę. Pagrindinis šio sektoriaus gamybinės, ūkinės, buitinės ir kitos veiklos įtakos aplinkai rodiklis yra vandens kokybė atviruose vandens šaltiniuose, į kuriuos neišvengiamai patenka atliekinės įvairiapusės veiklos nuotekos.</p> <p>Faktas, kad Lietuva dėl paviršinių vandenų kokybės yra patekusi į europinį "karštų taškų" sąrašą liudija apie egzistuojančią šalyje problemą ir būtinumą ją spręsti. Lietuva jau privalo vadovautis ES šioje srityje veikiančiais normatyviniais dokumentais (Lisabonos strategija, HELCOM, Nitratų direktyva, Vandens kodeksas) ir vykdyti jų reikalavimus.</p> <p>Problemos sprendimui ir minėtų dokumentų reikalavimams išpildyti yra būtini fundamentiniai ir taikomieji moksliniai tyrimai, kad jų rezultatais remiantis būtų kuriamos technologijos ir priemonės natūralių vandens telkinių taršai iš kaimo gyvenviečių, sodybų, gyvulininkystės objektų, žemės ūkio produkcijos perdirbimo įmonių, dirbamų melioruotų laukų minimizuoti.</p>			
Vyriausybės prioritetas	Skatinti šalies mokslo ir technologijų pažangą plėtoti informacinę ir žinių visuomenę, didinti švietimo, kultūros, mokslo, sveikatos apsaugos finansavimą. LRV 2006 m. rugšėjo 11 d. nutarimas Nr. 855	Kodas	1.3
Programos aprašymas			
Kodas	Programos tikslo pavadinimas		
01	Žemės ūkio vandentvarkos tobulinimas intensyvaus ūkininkavimo ir aplinkos apsaugos reikalavimų kontekste.		
Tikslo įgyvendinimo aprašymas			
Uždaviniai:			
<ol style="list-style-type: none"> Nustatyti žemės ūkio sektoriaus poveikio aplinkai dėsninumus ir tirti vandens apsaugos būdus bei priemones; Tirti melioracijos sistemų funkcionalumą, jų modernizavimo galimybes bei parengti melioracinio fondo valdymo strategijos mokslinius pagrindus. 			
Priemonės:			
<ol style="list-style-type: none"> tirti išsklidusios taršos migracijos ir transformacijos procesus bei jos įtaką paviršinio vandens kokybei; tirti koncentruotos taršos transformacijos procesus ir nustatyti jų dėsninumus valant nuotekas, tvarkant mėšlą ir nuotekų dumblą; tirti antropogeninės veiklos ir renatūralizacijos poveikį hidrologiniams bei hidrocheminiams pokyčiams upių slėnių polderiuose; tirti drėgmės režimo dinamikos ir ją formuojančius veiksnius sausiniuose žemėse; melioracijos sistemų eksploatavimo, jų patikimumo tyrimai bei valdymo strategija rinkos ekonomikos sąlygomis; rengti aukštos kvalifikacijos mokslininkus (doktortantūra); instituto bendrųjų poreikių tenkinimas. 			
Pagrindiniai kriterijai.			
Mokslinių straipsnių skaičius, tenkantis vienam mokslininkui; straipsnių, atspausdintų Mokslinės informacijos instituto leidiniuose skaičius; parengtų technologijų, rekomendacijų skaičius; dalyvavimas tarptautiniuose ir respublikiniuose mokslo renginiuose, mokslo rezultatų sklaida.			

Biudžetiniai metai	2007		
Asignavimų valdytojas	Lietuvos žemės ūkio universiteto Vandens ūkio institutas	Kodas	909001616
Numatomas programos įgyvendinimo rezultatas. Aplinkos kokybės pagerinimas naudojant žemės ūkio sektoriuje naujas technologijas, būdus bei priemones vandens taršai mažinti.			

Programos lėšų poreikis ir numatomi finansavimo šaltiniai

(tūkst.litų)

Ekonominės klasifikacijos grupės	Asignavimai 2006 metams	Paraiška biudžetiniams 2007 metams			Projektas 2008 metams	Projektas 2009 metams
		bazinis biudžetas	pakeitimai/ naujas	iš viso		
1. Iš viso išlaidų	1545	1659		1659	1659	1659
išlaidos	1545	1659		1659	1659	1659
iš jų darbo užmokesčiui						
Turtui įsigyti	0					
2. Finansavimas						
Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas	1545	1659		1659	1659	1659
kofinansavimo lėšos						
specialiosios lėšos						
ES lėšos						
Kiti šaltiniai						
Etatų skaičius programai	64	64,5		64,5	64,5	64,5

Galimi programos vykdymo ir finansavimo variantai: Valstybės biudžetas, ES lėšos

Susiję įstatymai: Mokslo ir studijų, Aplinkos apsaugos, Vandens, Melioracijos įstatymai

Patvirtintos Vyriausybės programos įgyvendinimo priemonės, susijusios su aprašoma programa

    Vyriausybės programų sąrašė tiesioginės programos nėra.

Kita svarbi informacija

LŽŪU Vandens ūkio instituto direktorius

A. S. Šileika

LŽŪU Vandens ūkio instituto direktoriaus pavaduotojas mokslui

V. Morkūnas

Telefonas	8 347 68101
Data	2007 02 14

